

18 DE DESEMBRE
DIA INTERNACIONAL DEL MIGRANT

CONTRA EL RACISME I LA XENOFÒBIA

“CATALUNYA, SOCIETAT DIVERSA”

En començar l'any 2010 hi havia 7.475.420 persones empadronades a Catalunya. Un de cada tres veïns i veïnes ha nascut a fora. Persones procedents d'altres comunitats autònomes (2.818.282) i d'altres països (1.193.283) conviuen avui en la nostra societat.

El 25,9% del total dels estrangers empadronats són ciutadans de països membres de la UE (Romania, Itàlia, França, Alemanya, Regne Unit i Bulgària, principalment), que en realitat no són “estrangers”, ja estan protegits per la ciutadania europea, i si bé no són nacionals, gaudeixen del dret a la lliure circulació, no necessiten autorització administrativa prèvia per residir o treballar aquí i, encara que s'han d'inscriure al *Registre central d'estrangers*, no s'aplica sobre la ciutadania europea cap tipus de control administratiu diferent dels que s'exerceixen sobre les persones amb DNI.

La resta, 884.415, són el que comunament s'anomena ciutadans “no comunitaris”, persones de països de fora de la UE (del Marroc, Equador, Bolívia, Colòmbia, Xina, Pakistan, entre altres) i que representen un 11,8% del total de la població empadronada.

Segons dades del Ministeri de Treball i Immigració, a Catalunya el 56% dels no comunitaris (de tercers països) tenen en vigor una autorització de residència de llarga durada, és a dir, que fa més de cinc anys que resideixen de forma legal al nostre país. D'acord amb la Llei d'estrangeria, estan autoritzades a residir i treballar en les mateixes condicions que les persones amb nacionalitat espanyola. Únicament per al 7% és el seu primer any de residència.

L'establiment d'aquestes persones ha estat un indicador de progrés, una contribució a l'evolució econòmica, social, cultural i demogràfica de Catalunya, societat diversa.

18 DE DESEMBRE
DIA INTERNACIONAL DEL MIGRANT

CONTRA EL RACISME I LA XENOFÒBIA

Les migracions a Catalunya. Un fet històric, d'avui i de sempre

Històricament el nostre país s'ha anat construint amb les aportacions de moltes persones procedents d'altres comunitats autònomes i també d'altres països. Catalunya té una consolidada experiència d'incorporació de població forana.

Com a realitat no estàtica, la nostra societat dia a dia està en constant evolució, transformant-se a través de l'interacció social on les persones migrades participen en els municipis com a treballadors i treballadores, com a veïns, en el teixit social, amb la contribució a l'erari públic, etc. S'han anat incorporant als processos socials, culturals i econòmics del nostre país.

Tot i que la crisi econòmica mundial ha reduït l'emigració en moltes parts del món, els experts preveuen que els moviments poblacionals continuaran. D'una banda, perquè els factors d'impuls de la migració no han desaparegut (la pobresa, la precarietat laboral, la inseguretat pública, els conflictes armats, les diferències de les oportunitats professionals i econòmiques, el canvi climàtic i els desastres naturals, etc.). I de l'altra, perquè la demanda de treballadors migrants probablement augmentarà en el món desenvolupat com a resposta a les conseqüències socials i econòmiques de l'envelliment de les poblacions. L'economia mundial, les revolucions tecnològiques i les xarxes socials seran també factors decisius i atractius de les migracions.

És pertinent que ens preguntem si...

- Realment aquesta diversitat al nostre país afecta tant les principals dimensions de la vida social i política com diuen alguns?
- Realment posa en perill el mercat de treball, la seguretat i l'ordre públic, els sistemes de protecció social, la sanitat, el sistema educatiu?
- Si la migració és un fenomen constant i dinàmic, necessari per uns i altres, no caldria plantejar-nos mesures per aprofitar al màxim els beneficis i reduir al mínim els costos connexos per als països d'origen i de destí? Promoure la protecció dels treballadors migrants, la seva integració al país d'acollida, entre altres mesures positives, en lloc d'aquelles propostes que les discriminen i criminalitzen?

**18 DE DESEMBRE
DIA INTERNACIONAL DEL MIGRANT**

CONTRA EL RACISME I LA XENOFÒBIA

Durant els darrers mesos hem viscut un augment i una extensió preocupant del discurs contra les persones immigrades, un discurs polític racista i xenòfob. També un increment de “rumors” i “estereotips” que, en molts casos, deriven en prejudicis i actituds discriminatòries.

Fóra bo analitzar les causes, ja que la presència dels immigrants no pot ser l'excusa per posar en qüestió la convivència, la cohesió social, l'estat del benestar, o per “justificar” retrocessos en matèria de drets o de protecció del conjunt de la població.

Dit d'una altra manera, tothom: autòctons i estrangers, hauríem d'haver après ja a compartir drets i obligacions, perquè les persones migrades no són ni un problema i tampoc ara una solució. S'incorporen i s'adapten als processos socials que ja estaven en marxa abans de la seva arribada (com per exemple l'elevada taxa d'atur estructural). I, encara que no en són la causa, sinó més aviat les víctimes, sens dubte la seva presència dóna una major visibilitat a problemàtiques que ja hi eren, i evidencien les disfuncions, abans ocultes, d'un sistema econòmic poc competitiu, amb debilitats estructurals pròpies.

Per manca d'innovació tecnològica i iniciatives empresarials modernitzadores, hem necessitat sempre l'ús intensiu de mà d'obra poc qualificada i, per tant, els moviments migratoris, primer interiors i després de l'exterior, que proveïssin de mà d'obra tan barata com fos possible.

Pretendre que el problema de la crisi econòmica sistèmica sigui la classe treballadora és indecent i, si a més s'atribueix als treballadors estrangers, és xenòfob i fins i tot racista.

18 DE DESEMBRE
DIA INTERNACIONAL DEL MIGRANT

CONTRA EL RACISME I LA XENOFÒBIA

“No s’han establert els controls suficients?”

A l'Estat espanyol hi ha hagut dues lleis d'estrangeria, la de 1985 i la de 2000, que han hagut de ser corregides per diverses sentències del Tribunal Constitucional. Aquestes lleis han pretès sempre establir, i evidenciar, un tractament legal en desigualtat que retardés l'accés de les persones estrangeres als drets i llibertats, a través de regular-ne l'arribada (control de fluxos) i ajornar-ne la plena adquisició de les garanties jurídiques (autoritzacions temporals). Les dues normes retallaven els drets humans i ciutadans reconeguts a les persones estrangers per la Constitució i pels tractats internacionals subscrits per Espanya. Aquestes evidències ens permeten afirmar que la legislació espanyola d'estrangeria ha estat sempre restrictiva.

L'alineament amb la política europea ha estat l'altre gran argument extern per justificar les propostes de reforma, d'adaptació o simplement d'enduriment, que s'estan portant a terme en les polítiques d'immigració. Aquesta política fou iniciada a Tampere (octubre 1999), continuada amb el Programa de la Haia (2004-1909) i el Pacte Europeu sobre Immigració i Asil 2010-1914 (octubre de 2008), i actualment es regeix pel Programa d'Estocolm (2010-2014).

La legislació espanyola d'estrangeria ha estat sempre restrictiva!

Les condicions per a les persones estrangeres a Espanya són fonamentalment treballar a qualsevol preu, perquè necessiten una feina per renovar les seves autoritzacions de residència, només després de cinc anys i almenys vuit en el cas de les persones que van arribar irregularment, contrastada la seva capacitat de resistència a la pobresa i la seva rendibilitat econòmica, se'ls concedeix una autorització de resident de llarga durada, i comencen a ser considerades persones i subjectes de drets equiparables a la ciutadania.

“Si les féssim fora, on tornarien?”

El diagnòstic sobre les causes actuals de la migració ens permet confirmar que són els desequilibris i les diferències socioeconòmiques i polítiques entre països

18 DE DESEMBRE
DIA INTERNACIONAL DEL MIGRANT

CONTRA EL RACISME I LA XENOFÒBIA

els que donen lloc a moviments migratoris que difícilment poden ser qualificats de voluntaris.

Les migracions forçades (econòmicament) i l'efecte fugida dels països d'origen, per ser contrarestats requereixen mesures que equilibrin la distribució de la riquesa i garanteixin la participació equitativa en els beneficis de la globalització.

Quan la realitat es presenta amb tanta cruesa com en els darrers anys, les propostes d'intervenció s'adrecen al "síntoma" que suposa la migració, es volen lleis més dures i sistemes de control més eficaços, i es deixen per a un altre moment la lluita contra la "malaltia" que representa la pobresa, tot esperant que siguin altres els que assumeixin els compromisos i responsabilitats necessaris per reduir les diferències de desenvolupament.

La UE no assumeix el compromís internacional imprescindible per reduir els nivells de pobresa al món, a través de crear oportunitats que equilibrin la distribució de la riquesa. La lluita contra la pobresa, la democratització de les societats, la creació de treball digne allà on viuen les persones, no són producte de ments ingènues. Són objectius necessaris cap als quals cal tendir, perquè l'emigració voluntària, com a opció personal, es converteixi en un nou dret humà en començar el segle XXI.

“Com a mínim que se'n vagin els immigrants aturats”

En l'economia espanyola, especialitzada en serveis terciaris, el 60% de l'ocupació està relacionada amb la informació i el coneixement, es necessita cada vegada més i millor qualificació per integrar-se dignament al mercat laboral. No obstant això, l'alternativa, en què es mouen la majoria dels i les treballadores immigrants, és la d'ocupar-se en tasques no qualificades. S'incorporen a un mercat de treball molt "específic", segmentat i precaritzat (peons de construcció, de transport i de comerç, servei domèstic, hostaleria, serveis personals...), mercat laboral que ja existia prèviament a la seva arribada i ara, des de 1994, és creixent, intensiu en mà d'obra, desregulat i sense protecció social que, per tant, perd capacitat com a recurs per a la integració efectiva. Els hem fet realment difícil a aquests treballadors i treballadores poder aconseguir el seu arrelament a través del treball quotidià ben fet.

18 DE DESEMBRE
DIA INTERNACIONAL DEL MIGRANT

CONTRA EL RACISME I LA XENOFÒBIA

Entre el 20% i el 23% del PIB espanyol és economia submergida, que ofereix ocupació "irregular" tant a autòctons com a estrangers, perquè necessita la sobreexplotació de mà d'obra molt vulnerable per a ser competitiva. En aquest sentit, els immigrants són productors nets de riquesa, eines inestimables per a alguns sectors d'activitat.

Potser tenen massa motius per voler tornar a casa

Però, la diferència de desenvolupament econòmic entre les dues ribes és tan immensa, i tan perceptible per qui està aquí buscant la seva dignitat personal, que demanar-los ara que tornin, a més de ser insolidari és inútil. Compartiran com sempre han fet la mateixa sort que la resta de la classe treballadora.

Quan el treball (o la manca de treball) es converteix en un problema social central, quan s'està començant a admetre que ja no és possible una societat de plena ocupació, quan la precarització de l'ocupació és la norma, presentar el contracte de treball com l'única via per a la "normalització", i l'única forma que els immigrants romanguin aquí, resulta d'un cinisme inhumà.

Calen polítiques socials específiques per als immigrants?

Des de la UGT de Catalunya recomanem claredat taxativa en contra d'algunes propostes maniquees utilitzades demagògicament massa sovint.

D'una banda, hi ha qui concep la població migrada com a competidora en el repartiment de serveis bàsics escassos, que en principi no podrien negar-se a ningú, però que, encara que siguin d'accés universal, podrien regular-se en funció de la contribució prèvia. En aquest sentit, com que les persones novingudes no han pogut contribuir encara en la mateixa mesura, la preferència *nacional-familista* (que es regiria pel principi de "primer els de casa") justificaria polítiques discriminatòries a favor dels autòctons.

18 DE DESEMBRE
DIA INTERNACIONAL DEL MIGRANT

CONTRA EL RACISME I LA XENOFÒBIA

Les administracions han de garantir la igualtat de tracte i d'oportunitats, no només per raons d'equitat i justícia, sinó també per consolidar l'eficàcia del sistema democràtic.

L'actuació administrativa en tot allò relatiu a la immigració no admet fórmules universals, sinó que, requereix una actuació política integral, assignació suficient de recursos i intervencions complementàries en cada nivell administratiu, intens diàleg social, el major consens polític possible, certa pedagogia ciutadana i molta prudència quan s'explica a l'opinió pública.

Població o immigració?

Les administracions públiques, també fan ús del concepte utilitarista de la immigració, i de la seva acceptació, mentre siguin rendibles. En temps de bonança, l'increment de la natalitat i del nombre total de la població era fabulós, ara és un problema?

Tot això sense oblidar que parlem de nova població que contribueix, i no només en el sentit que cotitza a la Seguretat Social, sinó que paga impostos com la resta. Cal que no perdem de vista que fins i tot les persones immigrades que es troben en situació administrativa irregular paguen, obligatòriament, alguns impostos.

“Població”, quan se'n pot treure profit, i “immigració” quan es tracta de garantir els mateixos drets i prestacions que la resta de la població. Més encara, en una època com aquesta, en què resulta més còmode plantejar que una part de la població, la d'origen immigrat, hauria de retornar als seus països d'origen i justificar que la insuficiència, la mala gestió, la progressiva privatització de determinats serveis públics, és deguda a l'ús que en fan les persones migrades. Òbviament és més còmode demonitzar fenòmens demogràfics naturals com les migracions en comptes de reconèixer la manca de responsabilitat d'algunes administracions. La immigració posa en evidència els errors i les disfuncions del sistema, no n'és la causa, sinó que fa més visibles les mancances de l'estat de benestar. Hi ha dues opcions, buscar les veritables causes o culpabilitzar els immigrants.

18 DE DESEMBRE
DIA INTERNACIONAL DEL MIGRANT

CONTRA EL RACISME I LA XENOFÒBIA

Són insalvables les diferències?

La migració com a fet social complex, format pels interessos, les motivacions i les capacitats dels individus i els grups que es desplacen per millorar les seves condicions de vida i que concorren amb altres individus o grups, és en l'origen de totes les formes d'organització social conegudes, i com a tal ha donat lloc a actituds i conductes individuals i de grup molt diverses, a vegades profundament contradictòries, ha provocat conflictes aberrants per a la condició humana o propiciat oportunitats per a la cooperació absolutament enriquidores.

Per a la UGT de Catalunya, com a sindicat de classe, la migració és una oportunitat idònia per a reivindicar i lluitar per la IGUALTAT, per la consecució de les mateixes oportunitats.

La mobilitat dels i les treballadors ha de ser un dret, i no un moviment forçat des del subdesenvolupament econòmic cap a unes condicions de vida i treball comparativament millors, però igualment imposades pels que volen mà d'obra cada vegada més barata.

Les propostes de la UGT s'emmarquen en el principi d'igualtat, i en la realitat social del carrer que trepitgem dia a dia, tenint present que l'ocupació de qualitat, tant per als treballadors autòctons com per als treballadors estrangers, és l'element bàsic per a la integració i la participació social.

Considerem que les polítiques socials haurien de permetre superar situacions de desavantatge i sortir dels nínxols socials als quals els prejudicis o la manca d'oportunitats aboquen a certes persones.

Davant dels que tenen una visió del conflicte social com un fet cultural i entenen la immigració com a generació de problemes nous, que requereixen noves intervencions molt específiques, a la UGT de Catalunya concebem la immigració com un fet que evidencia problemes socioeconòmics ja existents, provocats pel repartiment asimètric de rendes.

La igualtat de tracte, d'oportunitats, és irrenunciable per mantenir la unitat del mercat de treball, i amb això la cohesió social necessària en la democràcia participativa.